

รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล

Development of the Professional Experience Model in Educational Administration on Digital Age

วิมล จันท์แก้ว*, เฉลิมวิทย์ ฉิมตระกูล*, สุชิน ม่วงมี*

Wimol Jankaew, Chalermwit Chimtragoon, Suchin Muongmee

Received: April 3, 2020 Revised: May 17, 2020 Accepted: June 16, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษา ในยุคดิจิทัล และ 2) สร้างรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ มีขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล ในสถาบันที่จัดการศึกษาหลักสูตรปริญญาโททางการบริหารการศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 90 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (2) หาค่าความต้องการจำเป็นในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษา ในยุคดิจิทัล (3) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 30 คน และประชุมกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 15 คน และ (4) ปรับปรุงและนำเสนอรูปแบบ การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับน้อย ทั้ง 2 สภาพ และ 2) รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ โดยรูปแบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 หลักการ แนวคิด และวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษา ได้แก่ มาตรฐานวิชาชีพบริหารการศึกษา หลักเกณฑ์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษา ผลลัพธ์และสมรรถนะของวิชาชีพบริหารการศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนิเทศ ส่วนที่ 3 การนำรูปแบบไปใช้

คำสำคัญ: การฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษา, รูปแบบ

---

* บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันรัชต์ภาคย์

Abstract

The objective of this research is to 1) Study the current and desirable conditions of professional educational practice experience in the digital age and 2) Create a model for practicing educational administration in the digital age using an integrated research methodology, including quantitative and quality. There are 4 research steps which are (1) Studying current conditions and desirable conditions for professional experience in educational administration in the digital age in institutions that provide education, master's degree programs in educational administration by using a sample of 90 people to collect data by using questionnaires. (2) Evaluating the need for professional experience in educational administration in the digital age (3) Evaluating the appropriateness and feasibility of the model In which 30 experts and 15 meeting groups are appointed and (4) improve and propose the format data analysis by using descriptive statistics and content analysis.

The results of the research are as follows: 1) current conditions and desirable conditions of professional educational experience training in the digital age. In general, there is an average was at a low level in both conditions and 2) the model of vocational experience in educational administration in the digital age is a format that is appropriate and possible. The developed model consists of 3 parts which are part 1, the principles, concepts and objectives of the model. Part 2 the components of professional experience training for educational administration are professional standards for education administration. Rules for professional experience in education administration results and competencies of the educational administration profession. The use of information technology in supervision. Part 3 the use of formats.

Keywords: Professional Experience in Educational Administration, Model

บทนำ

องค์กรวิชาชีพครูกำหนดให้สถาบันที่จัดการศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จะต้องจัดประสบการณ์วิชาชีพให้เป็นระบบและกระบวนการที่ต่อเนื่อง มีการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาและส่วนงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานกับนักศึกษา ประสานทฤษฎีให้สอดคล้องกับการนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสถาบันกับองค์กรและหน่วยงานภายนอก และพัฒนาคุณภาพนักศึกษาให้มีศักยภาพด้านการบริหารการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานทางการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556)

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการบริหารการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ไม่ว่าจะสาขาวิชาชีพใดก็ตาม เป็นกิจกรรมที่มุ่งเสริมให้นักศึกษา ได้รับประสบการณ์ตรงในการทำงาน เป็นการเรียนรู้สถานการณ์และสภาพการณ์ที่เป็นจริงของการทำงาน อีกทั้งเป็นการนำเอาความรู้ที่ได้รับทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติไปทดลองใช้ เพื่อเป็นการตอกย้ำให้เกิดความชัดเจน เห็นจริงในองค์ความรู้ที่ได้รับ อันจะเป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษาในการเตรียมความพร้อมพฤติกรรมทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นส่วนของคุณลักษณะสติปัญญา เจตคติ ที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อที่จะออกไปดำเนินชีวิต และประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลต่อสังคมในที่สุด โดยได้กำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษาและเพื่อเป็นการประกันคุณภาพของบัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชา รวมทั้งเพื่อใช้เป็นหลักในการจัดทำมาตรฐานด้านต่าง ๆ ให้การจัดการศึกษามุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันคือการผลิตบัณฑิตได้อย่างมีคุณภาพ จึงได้ปรับปรุงและประกาศใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558) จุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ของการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพ ได้แก่ 1) จัดประสบการณ์วิชาชีพให้เป็นระบบและกระบวนการที่ต่อเนื่อง 2) ให้มีการฝึกสถานการณ์ผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาและส่วนงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้กับนักศึกษา 3) ประสานทฤษฎีให้สอดคล้องกับการนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม 4) สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสถาบันกับองค์กรและหน่วยงานภายนอก 5) พัฒนาคุณภาพนักศึกษาให้มีศักยภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและผู้ใช้ให้สามารถสร้างงานและสร้างโอกาสในการทำงาน

จากการศึกษาปัญหาการปฏิบัติการวิชาชีพผู้บริหารการศึกษาของนักศึกษา พบว่า มีปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อนักศึกษา คือ วัน เวลาที่ใช้ในการฝึกตรงกับวันเวลาราชการ (วันทำงาน) ซึ่งทับซ้อนกับการทำงานประจำของนักศึกษา ทำให้ต้องลางาน ส่งผลเสียหายต่อหน้าที่และการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ประจำปีระยะเวลาในการฝึกนานเกินไปทำให้มีผลกระทบต่องานสอนของนักศึกษาที่เป็นครูผู้สอน ในส่วนที่เกี่ยวกับสถานที่ฝึกประสบการณ์พบว่า มีปัญหาด้านหน่วยฝึกปฏิบัติ คือ บุคลากรครูในหน่วยฝึกไม่ให้ความร่วมมือด้านข้อมูลการจัดการเรียนการสอน, ผู้บริหารสถานศึกษาบางคนไม่เข้าใจจุดประสงค์ของการฝึกปฏิบัติของนักศึกษาและเป็นภาระการบริหารจัดการของสถานศึกษาเพราะต้องใช้เวลาในการให้ความรู้แก่นักศึกษา (วิมล จันทร์แก้ว, 2561) สำหรับการบริหารในยุคดิจิทัลนั้นทำให้เกิดการปฏิวัติทางอาชีพ (Career Disruption) ทุกฝ่ายต้องปรับตัวเพื่อให้เข้ากับยุคสมัย มีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพตลอดจนมีประสิทธิผลมากที่สุดสามารถรับมือกับปัญหาในการบริหารงานและสร้างคุณภาพชีวิตให้กับผู้ร่วมงาน การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสร้างและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง รวมถึงการนิเทศกำกับติดตามการใช้และดำเนินงานต่าง ๆ เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล จะส่งผลให้องค์กรประสบความสำเร็จได้มากที่สุดด้วย (มาลัย วงศ์ฤทัยวัฒนา, 2562)

ดังนั้น เพื่อให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการบริหารการศึกษาของนักศึกษา มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพอย่างเพียงพอ ที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบวิชาชีพ

ในยุคที่เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการองค์การ รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ บริหารการศึกษา จึงมีผลต่อบุคลากรที่จะไปเป็นครูในอนาคต ซึ่งในแต่ละปีมีจำนวนมาก ทั้งนี้จึงควรรูปแบบที่ พัฒนาขึ้นไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษา ให้เหมาะสมกับวิชาชีพบริหารการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษาใน ยุคดิจิทัล
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษารั้ครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ มีขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล ในสถาบันที่จัดการศึกษาหลักสูตรปริญญาโททางการบริหารการศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตรปริญญาโททางการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเอกชน/สถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 90 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามมีทั้งหมด 25 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

- ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหาร การศึกษาในยุคดิจิทัล มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยทุกข้อ จะมีคำตอบ 2 สภาพ คือ สภาพ ปัจจุบันของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล และสภาพที่พึงประสงค์ของการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล มีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง ความเป็นจริงที่ตรงกับสภาพปัจจุบันและสภาพในอนาคตที่ต้องการให้เกิดขึ้นอยู่ใน ระดับมากที่สุด

- 4 หมายถึง ความเป็นจริงที่ตรงกับสภาพปัจจุบันมากและสภาพในอนาคตที่ต้องการให้เกิดขึ้นอยู่ใน ระดับมาก

- 3 หมายถึง ความเป็นจริงที่ตรงกับสภาพปัจจุบันมากและสภาพในอนาคตที่ต้องการให้เกิดขึ้นอยู่ใน ระดับปานกลาง

- 2 หมายถึง ความเป็นจริงที่ตรงกับสภาพปัจจุบันมากและสภาพในอนาคตที่ต้องการให้เกิดขึ้น อยู่ ในระดับน้อย

- 1 หมายถึง ความเป็นจริงที่ตรงกับสภาพปัจจุบันมากและสภาพในอนาคตที่ต้องการให้เกิดขึ้น อยู่ ในระดับน้อยที่สุด

4. หาค่าความต้องการจำเป็นในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล

5. ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ คือ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ปริญญาโททางการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเอกชน/สถาบันอุดมศึกษา เอกชน จำนวน 30 คน และประชุมกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ คือ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรปริญญาโททางการบริหาร การศึกษาของมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเอกชน/สถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 15 คน โดยผู้วิจัยทำการนำข้อมูลที่ได้มายกร่างรูปแบบ และตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ โดยนำร่างรูปแบบ

แบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ โดยใช้เทคนิคการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งทำการประเมิน 2 รอบ ดังนี้

รอบที่ 1 นำร่างรูปแบบแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ คือ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรปริญญาโททางการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเอกชน/สถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 30 คน เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ประเมินแบบรายบุคคล แล้ววิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจาย และวิเคราะห์เนื้อหา

รอบที่ 2 นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ คือ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรปริญญาโททางการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเอกชน/สถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 15 คน เพื่อพิจารณาทบทวน แล้วสรุปผลการประเมินรูปแบบฯ ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ คือ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรปริญญาโททางการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเอกชน/สถาบันอุดมศึกษาเอกชน และผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ตรงกับสาขาการบริหารการศึกษา จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้เทคนิค IOC (Index of item Objective Congruence) หรือค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ทำการคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป แบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00

6. ปรับปรุงและนำเสนอรูปแบบ การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย และการวิเคราะห์เนื้อหาปรับปรุงรูปแบบหรือแบบสอบถามตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำเสนอรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีส่งแบบสอบถามทางอีเมล (จดหมายอิเล็กทรอนิกส์) และเว็บไซต์ซึ่งแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน จำนวน 90 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

8. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหาและบรรยายประกอบตาราง ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เป็นรายข้อจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการบริหาร โดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index (PNI Modified) (PNI: Priority Needs Index (Witkin & Altschuld, 1995 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช, 2550)

ผลการวิจัย

1. จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล ปรากฏผลดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์ (PNI) เป็นรายชื่อ

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ บริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล	สภาพปัจจุบัน(D)			สภาพที่พึงประสงค์(I)			ค่า PNI	ลำดับ ที่
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
องค์ประกอบการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพบริหาร การศึกษาในยุคดิจิทัล	3.10	0.61	ปาน กลาง	4.02	0.58	มาก		
1. มาตรฐานวิชาชีพบริหาร การศึกษา	3.99	0.66	มาก	4.56	0.60	มากที่สุด	0.1428	4
2. หลักเกณฑ์การฝึก ประสบการณ์วิชาชีพบริหาร การศึกษา	3.84	0.59	มาก	4.62	0.64	มากที่สุด	0.2031	3
3. ผลลัพธ์และสมรรถนะของ วิชาชีพบริหารการศึกษา	2.36	0.52	น้อย	3.46	0.50	ปาน กลาง	0.4661	2
4. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการนิเทศ	2.24	0.68	น้อย	3.44	0.59	ปาน กลาง	0.5357	1

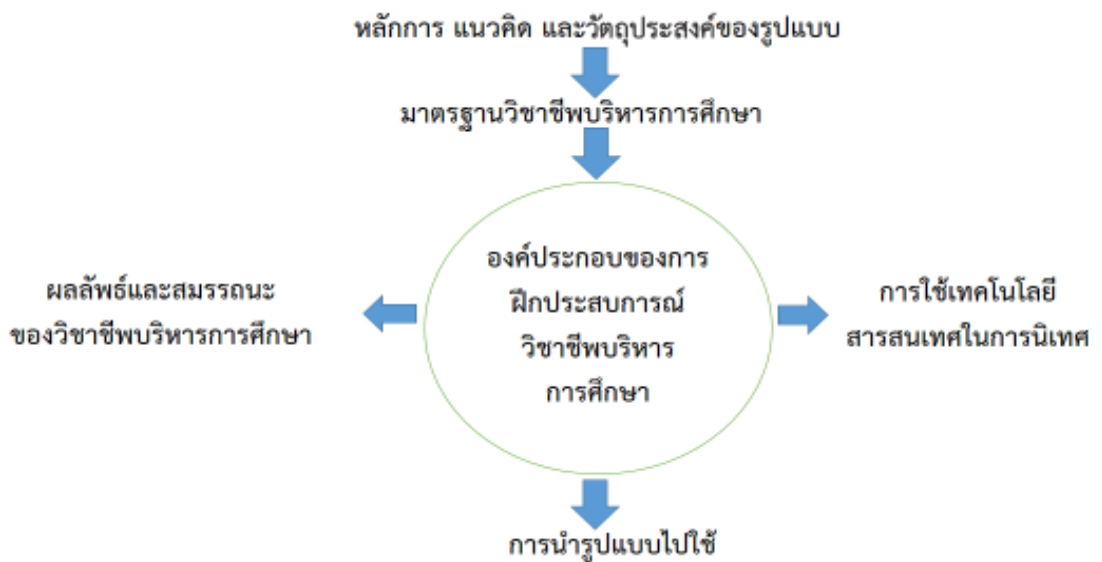
1.1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลพบว่า สภาพปัจจุบันการฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้ดังนี้ มาตรฐานวิชาชีพบริหารการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$) รองลงมา ได้แก่ หลักเกณฑ์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.84$) ผลลัพธ์และสมรรถนะของวิชาชีพบริหารการศึกษา อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.36$) และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนิเทศ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.24$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้ดังนี้ หลักเกณฑ์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.62$) รองลงมาได้แก่ มาตรฐานวิชาชีพบริหารการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$) ผลลัพธ์และสมรรถนะของวิชาชีพบริหารการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.46$) และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.44$)

1.2 ความต้องการจำเป็นของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์ (ค่า PNI) พบว่า ความต้องการจำเป็นลำดับแรก คือ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนิเทศ (PNI = 0.5357) ลำดับที่ 2 คือ ผลลัพธ์และสมรรถนะของวิชาชีพบริหารการศึกษา (PNI = 0.4661) ลำดับที่ 3 หลักเกณฑ์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษา (PNI = 0.2031) และลำดับที่ 4 คือ มาตรฐานวิชาชีพบริหารการศึกษา (PNI = 0.1428)

2. การศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล จะพบว่า

2.1 รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

2.2 รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการ แนวคิด และวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหาร การศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) มาตรฐานวิชาชีพบริหารการศึกษา 3 ด้าน คือ มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน 2) หลักเกณฑ์การฝึก ประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษา ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ และกิจกรรมการฝึกวิชาชีพการบริหาร การศึกษา 3) ผลลัพธ์และสมรรถนะของวิชาชีพบริหารการศึกษา ประกอบด้วย (1) คุณธรรม จริยธรรม (2) ความรู้ (3) ทักษะทางปัญญา (4) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ (5) ทักษะการนำเทคโนโลยี สารสนเทศ การวิเคราะห์เชิงตัวเลข และการสื่อสาร 4) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนิเทศ ส่วนที่ 3 การนำ รูปแบบไปใช้ดังแผนภาพ 1

ภาพ 1 รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นอภิปรายดังนี้

1. จากผลการวิจัย ที่พบว่า สภาพปัจจุบันการฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลใน ภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษาใน ยุคดิจิทัลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทำให้มีความต้องการจำเป็นในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนิเทศ ทั้งนี้ เนื่องมาจากปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นสูงสุดของผู้บริหารที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการ ตัดสินใจปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และ บุคลากรของหน่วยงานหรือองค์กร สอดคล้องกับ วันนวัติ กู้เมือง (2560) ที่พบว่า นโยบายสำคัญของการจัด

การศึกษา คือ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาครูอาจารย์ ช่วยให้เด็กและเยาวชนได้เข้าถึงแหล่งความรู้และได้เรียนอย่างทัดเทียมกัน ตลอดจนการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการให้ซับซ้อนมีประสิทธิภาพสูงสุด และสอดคล้องกับแนวคิดของ จรรย์ บุญช่วย (2556) ที่พบว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นสูงสุดของผู้บริหารทุกระดับ จึงจำเป็นที่ผู้บริหารต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งเกี่ยวกับการวางแผนและการตัดสินใจโดยข้อมูลและสารสนเทศต้องมีความสอดคล้องกับความต้องการ มีความถูกต้อง และมีความทันต่อเหตุการณ์ และ Phaserd (2017) พบว่า การกำหนดนโยบายทางการศึกษา ควรต้องสอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างเหมาะสมและมีคุณภาพการพัฒนานคนให้พร้อมเข้าสู่สังคมดิจิทัล (Digital Society) การเตรียมความพร้อมของคนไทยให้สามารถเข้าถึงการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) การเรียนรู้ระบบบริการในรูปแบบต่าง ๆ ที่ต้องใช้ช่องทางดิจิทัลซึ่งเป็นระบบกลไกหนึ่งซึ่งขับเคลื่อนการพัฒนาองค์ความรู้และระบบเศรษฐกิจของประเทศต่อยอดการสร้างรายได้และอาชีพ โดยมีทิศทางการพัฒนา อีกทั้งไมค์เคิลและเบอร์เวอรี่ (Byerly, 2001, pp. 18-20; Bobditt and Michelle, 2000, pp. 29-35) ได้กล่าวถึงรูปแบบการเรียนสอนที่ให้ผู้เรียนจัดกระบวนการเรียนรู้จากสภาพจริงด้วยตนเอง ผู้เรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติงานในสภาพจริง โดยเน้นการเรียนนอกห้องเรียนมากกว่าในห้องเรียนที่ผู้วิจัยเห็นว่าจะเกิดประโยชน์กับผู้ฝึกประสบการณ์ได้ดีที่สุด

2. รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการ แนวคิด และวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษา ส่วนที่ 3 การนำรูปแบบไปใช้ การที่รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ เนื่องมาจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คือ การสร้างเสริมประสบการณ์ให้กับผู้เรียนให้สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการฝึกไปใช้ในการทำงานได้จริง เพราะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้บริหารที่เลี้ยงในหน่วยฝึกประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทวัฒน์ ภทรกรนันท์ (2560) ระบุว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ควรจัดทั้งในและนอกห้องเรียน ตามรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ประกอบไปด้วย 1) การสร้างประสบการณ์โดยผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมที่เกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน เชื่อมโยงประสบการณ์เดิมเข้ากับสถานการณ์ใหม่ 2) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยอภิปรายหรือการสัมภาษณ์ การแข่งขันประสบการณ์อย่างอิสระ 3) สรุปความคิดรวบยอด โดยผู้เรียนและผู้สอนเป็นประสบการณ์หรือความรู้ใหม่ 4) การประยุกต์โดยผู้เรียนกับผู้สอนสรุปหลักการ ทฤษฎี และสามารถปรับใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ประเสริฐ บุญเรือง (2556, หน้า 3-7) เสนอว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นกุญแจสู่ศตวรรษที่ 21 และจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการปรับเปลี่ยนเพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งมีวิวัฒนาการอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องกับช่วงเวลาและจังหวะชีวิตของมนุษย์ซึ่งกำลังเปลี่ยนแปลงไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่มีความเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สภาพเศรษฐกิจของโลกและประเทศเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจมีผลกระทบอย่างมากต่อความเป็นอยู่การดำรงชีวิตของประชาชน เพราะเศรษฐกิจเป็นปัจจัยหลักในการดำเนินชีวิต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 สถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ควรมืออิสระในการออกแบบการฝึกประสบการณ์ที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของหน่วยฝึกประสบการณ์และนักศึกษา

1.2 หน่วยงานระดับกระทรวง ควรเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ร่วมแสดงความคิดเห็นและนำเสนอผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพบริหารการศึกษ อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับยุคดิจิทัล

1.3 ควรเผยแพร่รูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลและ สนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการนิเทศ อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 การฝึกประสบการณ์ต้องตระหนักถึงความสำคัญในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษาควร ตั้งใจในการฝึกและแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เน้นในเรื่องทัศนคติ ลักษณะนิสัย ความรู้และทักษะควบคู่กับการเรียนรู้ จากประสบการณ์ซึ่งจะทำให้ได้ประโยชน์ในเชิงปฏิบัติ

2.2 สถาบันที่จัดการศึกษาหลักสูตรปริญญาโททางการบริหารการศึกษามารนำข้อค้นพบไปใช้ เป็นแนวทางในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการบริหารการศึกษาได้ ซึ่งอาจจะพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะการพัฒนา ผู้เรียนอย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดผลในเชิงพัฒนา และครอบคลุมเป้าหมายคุณลักษณะที่สำคัญตามหลักสูตร ต่อไป

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการวิจัยติดตามประเมินผลการใช้รูปแบบฝึกประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษาในยุค ดิจิทัล ตามหลักสูตรปริญญาโททางการบริหารการศึกษา

3.2 ควรมีการวิจัยพัฒนาหลักเกณฑ์การฝึกวิชาชีพบริหารการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาโท ทางการบริหารการศึกษา

3.3 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบก่อนการใช้รูปแบบและหลังการใช้รูปแบบรูปแบบการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสูตรปริญญาโททางการบริหารการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). **หลักสูตรมาตรฐานบัณฑิต 2558**. ราชกิจจานุเบกษาเล่ม 132 ตอนพิเศษ 295ง 13 พฤศจิกายน 2558.
- จรัญ บุญช่วย. (2556). **เทคโนโลยีสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา**. สืบค้น ตุลาคม 19, 2562. จาก knirun1.blogspot.com/2013/04/blog-post_26.html.
- ประเสริฐ บุญเรือง.(2556). **การจัดการศึกษาตลอดชีวิต**. วารสาร กศน. สืบค้น ธันวาคม 9, 2558. จาก <https://panchalee.files.wordpress.com>.
- นันทวัฒน์ ภัทรกรนันท์. (2560). **การพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาตลอดชีวิต**. วารสารเวอร์ริเดียน มหาวิทยาลัยศิลปากร, 10(2), 1317 -1329.
- มาลัย วงศ์ทัยวัฒนา .(2562). **แนวทางการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กยุคดิจิทัลสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท**, วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 14(1), 22-30.
- วันวดี กุ้มือเอ็ง. (2560). **ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญต่อการศึกษาอย่างไร**. สืบค้น ตุลาคม 11, 2562 จาก <https://www.gotoknow.org/posts/427621>.
- วิมล จันทร์แก้ว. (2561). **รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 3**. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2556). **ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556**. ราชกิจจานุเบกษา. (4 ตุลาคม 2556).
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิสนุ พองศรี. (2550). **การประเมินทางการศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 4)**. กรุงเทพฯ: พรอพเพอร์ตีพรีน.
- Bodditt, L. Michelle and others. (2000, April). "Experiential learning:Marketing; Selling, Sales Management.". *Journal of Marketing Education*, 22.
- Byerly, Steven. (2001, May). Linking Classroom Teaching to the Real World Through Experiential Instruction. *Phi De Lta Kappan*, 82, 697.
- Phaserd, A. (2017). "Way to Knowledge 4.0". *The Knowledge*, 1(3), 3-7.